

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus VII. De habilitate Recipientium beneficia Ecclesiastica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

Laiis Ecclesiastica negotia (*maximè spiritualia*) tractari non debere, provisio autem beneficiorum est specialiter inter negotia Ecclesiastica, imò actus jurisdictionis spiritualis, ergo. Unde, quando ex speciali quandoque privilegio id Regibus & Principibus conceditur, potius intelligitur de *presentatione & nominatione*, de quo maximè videri potest c. *Generalis* 13. *h. t. in 6.* ubi plura damnantur in iis, quæ sibi Laici usurpant prætextu Guardie sive Custodie, *advocationis* sive defensionis Ecclesiarum.

440 *Not. 5.* Ad quæstionem, quid possint Episcopi & Prælati Papæ inferiores, in ordine ad constituendas *pensiones* in alieno beneficio, beneficiorum *uniones*, & aliorum illis onerum impositiones, resolvendum in seqq. Nec enim illorum arbitrio subest, novis Ecclesiis exactioibus, aut oneribus ex libitu gravare, augendo taxam subsidii charitativi, cathedralici, quartæ funeralis &c. &c.

ARTICULUS VII.

De habilitate Recipientium beneficia Ecclesiastica.

441 **U**T quis *canonicè* recipiat beneficium Ecclesiasticum, plures conditiones necessariæ sunt, ex parte subjecti recipientis, nam in quantum comparatur ad dantem, omnino necessarium est, ut recipiat legitimè à *valente dare*, ut expositum est. Ubi enim nihil legitimè dari, nihil etiam dantem, vel recipientem à culpa. Prima igitur conditio in habilitate passiva, recipientis beneficium, est, quòd sit natus *ex legitimo thoro*, vel, si secus, sit legitimatus vel à Papa; vel ab alio habente potestatem ad id Ecclesiasticam. c. *Innotuit* 10. de *Elect.* c. *fin. de fil. Presbyt.* c. 1. *cod. in 6.* V. Castropalaus *tr.* 13. *D.* 4. à *p.* 1. De quo egimus *lib. 1. tit. 17.* Secunda est, quòd habeat *legitimam, & convenientem aetatem*, c. *super 35. de præb.* quæ autem sit ea aetas? exponitur *lib. 1. Decret.* De aetate & qualitate Ord. præfic. Tertia est, ut sit Clericus c. *cum contingat. eod.* & quidem *in re*, non autem errore, aut solâ hominum existimatione. An autem debeat esse *Sacerdos actu*, vel sufficiat esse talem aptitudine, dictum est à n. 281. Quarta est, ut non habeat censuram Ecclesiasti-

Tom. III.

cam, nec sit personaliter interdictus; item ne sit criminofus, infamis infamia juris aut facti, de quibus *loc. cit.*

Movent aliqui quæstionem, an, & 442 quæ *intentio* requiratur in recipiente beneficio Ecclesiastico? R. in recipiente beneficium simplex, vel etiam curatum, sufficere intentionem conditionatam *permanendi* in statu clericali, ut sacros Ordines suo tempore recipiendi, nimirum, nisi nova iusta causa mutandi propositum supervenerit, ita Sanchez *l. 7. matr. D.* 43. *n.* 12. & alii. Intellige modò simul præstet onera, ad quæ jure beneficii tenetur, nulli enim præscripta est intentio *absoluta* manendi in statu Clericali, licet quis obtineat aliquod beneficium, cum Clericis, si nondum in sacris sint constituti, & habentes beneficia, liceat transire ad vitam Laicorum, imò & nuptias, modò dimittant beneficia prius obtenta. Si autem quæras, an qui beneficium non curatum, cui est annexa obligatio sacri Ordinis suscipiendi, accepit animo fruendi fructibus tantum ad tempus, sed non recipiendi sacrum Ordinem intra tempus præscriptum, obligetur ad fructuum restitutionem? R. talem quidem peccare, cum suscipiat obligationem animo illam non implendi, probabilius tamen non teneri ad restitutionem, quia hæc pœna iis tantum, qui habent beneficia curata, jure positivo statuta est, ita Sanchez *cit. n.* 13. cum aliis, intellige, si satisfecit officio, propter quod est beneficium.

Hinc nullum omnino peccatum committeret Clericus, recipiens beneficium simplex, non habens obligationem suscipiendi sacrum Ordinem, nec exigens, ut Beneficiatus *per se ipsum* administret, si officium, quod exigitur, adimpleat, dum beneficium retinet, licet intendat nec sacrum Ordinem suscipere, nec in Clericatu permanere, ita Sanchez *n.* 17. quia talis contra nullam obligationem peccat 1. *non omitendo susceptionem Ordinis sacri*, quia, ut ponit calus, ex titulo illius beneficii nulla est ejus obligatio: *non carendo intentione perpetuè Clericandi*, vel etiam habendo intentionem contrariam; quia beneficium Ecclesiasticum id non exigit in quolibet Beneficiato, ut diximus num. præced. *non denique propter*

O 2 *negle-*

neglectum officium, quia contrarium supponitur in casu.

443 Quæstio altera est, an valeat consuetudo, vel statum non admittendi ad beneficia, vel Canonicatus alicujus Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiata, nisi illustres sanguine? R. de hoc agi in c. *Venerabilis* 37. h. t. Nam cum Episcopus Portuensis fungens officio Legati Apostolici, præbendam in Ecclesia Argentinensi, cujus collatio erat ad Sedem Apostolicam devoluta, Clerico J. contulisset, eamque collationem à Pontifice confirmari peteret, Procurator autem Capituli Argentinensis allegaret consuetudinem antiquam, inviolabiliter observatam, juxta quam *nulum, nisi Nobilem, aut liberum. & ab utroque parente illustrem*, honestæ conversationis, ac eminentis scientiæ, in confortium suum admiserint, *Pontifex attendens, quod non generis, sed virinum nobilitas, vitæque honestas gratum DEO faciant, & idoneum servitorem*, & quod ad culmina dignitatum, nedum ad præbendas *viri eminentis scientiæ* valeant reperiri, *exceptiones hujusmodi non duxit admittendas*, & Delegatis suis mandat, quatenus, si constiterit præbendam vacasse, quando ipsam dicto G. contulit Episcopus memoratus, ipsum ad eam recipi faciant.

444 Ex hac decisione deducitur, invalidum esse statutum, vel consuetudinem, quâ soli *Nobiles*, exclusis ignobilibus, recipiantur in quibusdam Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis, sic Rebuffus in *Tract. de Nominat. q. 15. n. 3.* Panormit. in *dict. c. 37. n. 4.* & complures alii. 1. Quia tale statutum, vel consuetudo contrariatur substantiæ institutionis talium præbendarum, & Canonicatum, in quibus non generis, sed virtutum nobilitas attendi debet, ut nimirum iis gaudeant, non alii, nisi qui sunt *idonei Ministri DEI*, quod sanè *nobilitas sine virtute* nullatenus præstat. 2. Quia tale statutum includit *acceptationem personarum*, ex causa proflus impertinente ad finem, propter quem directè institutæ sunt ejusmodi præbendæ, qui est, *habere DEI Ministros fideles, sedulos, exemplares, divino cultui deditos*; 3. Quia Pontifex in dicto c. ejusmodi consuetudinem reprobat tanquam frivolum.

445 Dices: non posse reprobari consuetudinem & statuta Ecclesiarum, quæ ab

immemoriali tempore, nullum nisi Nobilem admiserunt, præsertim, quando sic in ipsa fundacione constitutum fuit. R. Diuturnitate temporis non purgari, sed ingravescere vitium, præsertim pertinaciâ vix emendabilium sine graviore malo propter multitudinem peccantium, ut diximus supr. ex c. cum non ignores 15. de præbend. Deinde vix ulla *fundatio* produci authenticè potest, quæ petat *solos Nobiles*, in quibus exigatur severius probatio Nobilitatis, quam honestæ vitæ, & observantiæ mandatorum DEI, nam talis fundatio rationalis non esset, & directè contra finem talium fundationum.

Nec obstat, quòd olim permissum fuerit Fundatoribus, ut ex illustri familia descendentes eorum liberis, aut propinquis ejusmodi præbendæ conferrentur; nam ad hoc sapienter respondet Wagnebeck in Exegeſi ad dictum c. *Venerabilis*, *S. consuetudo autem*, approbans eam consuetudinem ex seqq. causis 1. quod ipsi Fundatores pro temporum illorum pietate ita liberos, nepotes, cognatos educarent in DEI timore, ut sponte conciperent desiderium vitæ religiosæ, & Spiritum perfectionis Christianæ, utque parentes gratularentur sibi, si possent illos divino servitio mancipare, ad hoc allicientes eisdem his ipsis fundationibus. Secundò, quia Nobilitas, antiquitus non contenta sanguine, sed inhians virtuti, properabat ad servitum DEI in Monasteriis & Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis, quæ tum pleræque erant Regulares, subeundam. Olim enim *sanctum esse*, erat *Nobilitatis consuetudo*, ut ostendunt tot Sancti, ex quibus plurimi splendore sanguinis, sed maxime virtutis, illustres erant; an autem non hodie posteritas à nobilitate interna degenerans, prætextu nobilitatis *externæ*, Ecclesias sibi *soli*, causâ planè disparsi à mente Fundatorum, arroget? aliorum judicium esto.

Qualiter porò Regulares beneficia 446 secularia, vel econtra Seculares regularia recipere valeant? præmissimus à n. 159. ubi etiam qualiter beneficium mutare possit *statum*, seu qualitatem, ut nimirum de regulari transeat in seculare, vel econtra? vel qualibet beneficia conferri regularibus, esto regularia sint: &c. Similiter, quæ hoc loco quæri possunt de pluralitate

litate beneficiorum in eodem subjecto? quid in hoc possit consuetudo? quæ beneficia incompatibilia sint? qualiter valet unum adeptâ possessione alterius? quis dispenset in pluralitate beneficiorum? &c. dicta sunt à n. jam citato, nimirum 159.

ARTICULUS. VIII.

De literis beneficalibus.

447 **C**UM olim ex Episcopis nonnulli ab usi notabiliter essent potestate providendi beneficiis, ea conferendo indignis, repellendo perquam idoneus Ecclesiarum ministerio, & vocando homines ex titulo sanguinis, affectionis &c. magno Ecclesiarum dispendio, &c. &c. Summi Pontifices plurium beneficiorum provisionem sibi reservarunt, vel locorum Ordinariis præceperunt, ac mandarunt pro suprema sua potestate (quam habent in Ecclesia) per diplomata, seu literas, ut beneficia vacantia, vel vacatura in ipsorum Ecclesiis, conferantur Clericis ab ipsis Summis Pontificibus nominatis. Hæ literæ, in ejusmodi materia, vocantur *gratie expectativa*, seu *mandatum Apostolicum*, quo intelligitur *omne rescriptum quo Summus Pontifex jubet beneficium alicui conferri*, sic Staphileus tract. de gratis expectativis, ipsarum novem, aut decem formulas numerans, de quibus Azor p. 2. lib. 6. c. 32. q. 5. quibus præmissis.

S. 1.

Quotuplex sit Mandatum Apostolicum.

448 **C**UM tam in hac, quam seqq. questionibus frequens occurrat mentio de variis Ecclesiis, & literis, seu mandatis, & aliis modis mandandi, pro eorum intelligentia brevem eorum terminorum notitiam esse præmittendam duximus, ex P. Benedicto Pereyra in Elucidario sermonis Theologici, ac juridici, lib. 2. Elucidat. 9. Sect. 4. de beneficiis. Quare not. 1. inter Ecclesias esse differentiam in dignitate, & juribus, ex eo nascentibus, quod una sit *Matrix* relatè ad alias; una *Metropolitana*, *Collegiata*, *Conventualis*, *Curata*, *baptismalis*, &c. &c. *Ecclesia Matrix*, juxta *Gloss. in Clem. 5. de sent. ex com.* illa propriè vocatur, quæ est major baptismalis, aliarum quodammodo Ma-

ter; ideo enim *Matrix* dicitur, quia in ea per baptismum renascimur. Unde c. *audientiam* 1. de ædif. Eccles. dicitur ea, quæ habet alias Ecclesias sibi subjectas: in c. *venerabilis* de verb. signif. sumitur pro Ecclesia Cathedrali. Et quidem *Matrix* Ecclesia est, quæ in loco baptismalis, primaria, & principalis est, ita Azor tom. 2. l. 3. c. 12. q. 13. & lib. 9. c. 3. in fine. *Ecclesia Viduata* in jure dicitur illa, quæ vacat morte Pastoris. Sic sumitur in c. *ne pro defectu* de Elect. Ubi æquiparantur Ecclesia Cathedralis, & Regularis, statuiturque ut ultra tres menses prælato non vacet. Notat verò ad hunc locum Sylvester V. *Electio* 2. n. 3. vocem *viduata* in stricta significatione capi pro Ecclesia, *desstituta sponso*, qualis est sola desstituta Episcopo: Nam solus Episcopus vocatur *Sponsus*, at in cirato loco sumi minus strictè, utpote in materia favorabili. *Baptismalis* est, in qua est fons aquæ sacratæ ad baptismum, etsi aliquando Parochialis non sit: *Collegiata*, vocatur illa, in qua est Collegium Clericorum, & neque Cathedralis, neque Regularis est. *Collegiatam esse*, deprehenditur est institutione, & si ex hac non constet, talis censetur, si habeat arcam communem, ac possit constituere Actorem, sive Syndicum, per quem juret, lites moveat, & tractet. *Conventualis* est, quæ habet Conventum Clericorum, estque indifferens ad secularem & regularem, proindeque latius patet quàm Collegiata; *Cathedralis* dicitur à Cathedra & est in qua Episcopus præsidet; *Metropolitana* est, quæ habet Archi-Episcopum; sicut *Præmialis*, quæ Primatem, & *Patriarchalis*, quæ Patriarcham.

Not. 2. Ex his, quæ Clerici percipiunt de proventibus bonorum Ecclesie, vel foundationum, aut occasione muneris, seu officii sui Ecclesiastici, varias quoque illarum perceptionum esse denominationes. Quædam enim vocantur reditus beneficii, aliæ, pensiones, portiones, obventiones, distributiones quotidiana, præstimoniam, &c. Quid porò sint *præstimoniam*? constat ex n. 255. quid *portiones*? à n. 262. quid portio integra, vel dimidia? ibid. à n. 262. quid *Ecclesia commendata*? à n. 269.

Pensio apud Lessium lib. 2. cap. 34. 450